

Ezdrasz i Nehemiasz
Autor tekstu: **Zbigniew Chorąży**

Odbudowa świątyni

W Księdze Ezdrasza mamy biblijną relację typu historycznego. Zaczyna się ona w Ezd 4/5 i trwa do Ezd 4/24. Żeby ją dobrze zrozumieć, trzeba mieć przed oczami listę królów perskich od czasu pokonania Babilonu:

	p.n.e.	
Cyrus	539 — 530	10 lat
Kambyzes I	530 — 522	8 lat
Dariusz I	521 — 486	36 lat
Kserkses I	486 — 465	21 lat
Artakserkses I	465 — 424	41 lat
Dariusz II	424 — 405	19 lat
Artakserkses II	405 — 358	46 lat
Artakserkses III	358 — 338	20 lat
Arses	338 — 336	2 lata
Dariusz III	336 — 331	5 lat

Z Ezd 4/6 dowiadujemy się, że na początku panowania Kserksesa, tubylcza ludność Samarii i Judy napisała do króla skargę na repatriantów. A to oznacza, że poprzednik Kserksesa, Dariusz I nie był adresatem żadnych skarg mimo, że w jego czasach działali prorocy Aggeusz i Zachariasz, moralnie wspomagając Zorobabela. Ta działalność proroków spowodowała, że Zorobabel podjął próbę odbudowy świątyni w Jerozolimie. Zapewne na próbach się skończyło, skoro perska administracja w Judzie skutecznie torpedowała jego starania.

Król Kserkses nie zainteresował się sytuacją w Judzie, skutkiem czego namiestnicy perscy wysłali z Judy ponownie list, tym razem do następcy, króla Artakserksesa I (Ezd 4/7). Treść tego listu podaje Ezd 4/11-16. W odpowiedzi Artakserkses nakazał wstrzymać wszelkie próby odbudowy (Ezd 4/21). I rzeczywiście wszelkie prace zostały wstrzymane (Ezd 4/23).

W Ezd 4/24 w BP (jak też w BW, BG i BŚJ, natomiast w BT przekład nie jest poprawny) czytamy:

„Tak więc prace przy Świątyni Boga w Jeruzalem zostały wstrzymane i nie prowadzono ich aż do drugiego roku panowania Dariusza, króla Persji”.

Oficjalnej kolejności panowania królów perskich nikt nie kwestionuje. Jeżeli Artakserkses wstrzymał odbudowę, to musiała ona być wstrzymana do czasów najbliższego po nim panującego Dariusza. A był nim Dariusz II. Jego drugim rokiem panowania był rok 423 p.n.e.

Absurdem byłoby przyjmować drugi rok panowania Dariusza I, czyli rok 520 p.n.e. A taki właśnie pogląd, rzekomo w oparciu o Biblię, prezentuje wielu egzegetów i apologetów.

A zatem prawidłowa chronologia zdarzeń według Ezd 3 — 6 jest taka:

539	Cyrus pokonuje Babilon	
538	edykt Cyrusa uwalniający Żydów	
537	Zorobabel wyprowadza Żydów z Babilonu	
536	próby odbudowy świątyni w Jerozolimie	Ezd 3/8
530 — 522	Kambyzes II królem perskim	
521 — 486	Dariusz I królem perskim	
520	interwencja Aggeusza i Zachariasza wobec Zorobabela	Ag 1/1, Za 1/1
486 — 465	Kserkses I królem perskim	
486	pierwsza skarga do króla na repatriantów	Ezd 4/6
465 — 424	Artakserkses I królem perskim	
465	druga skarga do króla na repatriantów	Ezd 4/7-16

464	odpowiedź króla zakazująca odbudowy	Ezd 4/17-24
424 — 405	Dariusz II królem perskim	
424	trzecia skarga do króla	Ezd 5/6-17
423	król zezwala na odbudowę	Ezd 6/1-12

W Ezd 6/14-15 (BW) czytamy:

„...i dokończyli budowy według rozkazu Boga Izraela oraz zarządzenia królów perskich Cyrusa, Dariusza i Artakserksesa. I dokończona została ta świątynia trzeciego dnia miesiąca Adar, w szóstym roku panowania króla Dariusza”.

Szóstym rokiem panowania Dariusza II był oczywiście rok 419 p.n.e., ale nie dla klerykalnych autorów przypisów w BT i BP. Dla tych autorów był to rok 516 i 515 p.n.e. Jeżeli uczeni księży głoszą kłamstwa z powodu błędnego odczytania tekstu Biblii w tym przypadku, to jaka jest pewność, że nie dzieje się podobnie w wielu innych przypadkach? Może uwłacza im fakt, że Żydzi tak długo odbudowywali świątynię dla boga Jahwe? Może im wstyd z tego powodu? A wydawałoby się, że katolickich księży mają obchodzić przede wszystkim nauki Jezusa zawarte w NT.

Na początku roku 419 p.n.e. odbudowa świątyni została ukończona, a w święto Paschy (Ezd 6/19) świątynia została poświęcona. Wydaje się, że opieszałość w odbudowie świątyni była faktem wstydlivym również dla późniejszych redaktorów Księgi Ezdrasza. Z tego powodu zmienili kolejność niektórych wersetów. Treść dzisiejszego Ezd 5/1-2 musiała być przed Ezd 4/1, aby treść była sensowna. W układzie dzisiejszym informacja o Aggeuszu i Zachariaszu w Ezd 5/1, którzy byli współcześni Dariuszowi I, rzeczywiście sugeruje niezbyt bystrym czytelnikom, że Dariusz z Ezd 4/24 musi być Dariuszem I.

Z tekstu biblijnego Ezd 6/14-15 wynika, że świątynię odbudowano w ciągu czterech lat. Flawiusz w DDI 11/104-113 twierdzi, że odbudowa trwała siedem lat i była zakończona za panowania Dariusza I. Ale w ten sposób Flawiusz również pomija biblijne informacje o Kserksesie i Artakserksesie. Flawiusza jednak łatwiej rozgrzeszyć.

On jako potomek kapłanów świątyni jerozolimskiej ma powody ukrywania wstydliviego faktu długoletniej odbudowy.

Jeżeli Flawiusz i egzegeci katolicycy mają rację, że świątynia została odbudowana i poświęcona w roku 515 lub 516 p.n.e., za panowania Dariusza I, to po co urzędnicy Judy pisali listy (Ezd 4/6-24) do Kserksesa i Artakserksesa o wstrzymanie odbudowy, która to odbudowa już była dokonana?

Do dzisiaj nikt się nie pokusił, aby jednoznacznie wyjaśnić, czy myli się Biblia, czy w błędzie są jej interpretatorzy. Być może, że uczeni bibliści pokusili się. Często jednak ich zdania nie biorą pod uwagę egzegeci i apologeci.

W Ezd 3/10 dowiadujemy się, że po upływie nieokreślonego czasu, budowniczy położyli fundamenty świątyni. Jest to informacja zastanawiająca. W 1Krl 7/10 czytaliśmy, że Salomon też kładł fundamenty pod tę świątynię. Były to kamienne bloki ciosane, długości 4 — 5 metrów. A przecież fundamenty są elementami budowli poniżej poziomu placu budowlanego. Kiedy wojska babilońskie rujnowały świątynię w roku 587 p.n.e., gruz kamienny musiał już na samym początku skutecznie zakryć fundamenty. Zorobabel z Żydami usunęli zwały gruzu z całego placu, odsłaniając nienaruszone fundamenty.

Salomon dysponował siłą około 100 tysięcy robotników i miał już zgromadzoną większość materiałów. Budował świątynię przez siedem lat, a nikt nie śmiał mu w tym przeszkadzać. Tymczasem Zorobabel miał tylko 42 tysiące Żydów i 7 tysięcy ich niewolników. Zorobabel miał przeciwko sobie wrogość miejscowej ludności oraz skromne środki finansowe. Mogły one wystarczyć na cedrowe drewno z Libanu (Ezd 3/7), ale na sprowadzanie bloków skalnych już nie. Świątynia z całą pewnością była odbudowywana z wykorzystaniem kamienia z ruin świątyni. W tej sytuacji jest całkowicie zrozumiałe, że odbudowa świątyni trwała z wieloma przerwami aż 118 lat i w efekcie była cieniem świątyni Salomona.

Misja Nehemiasza

Według Ne 2/1-5, w dwudziestym roku panowania Artakserksesa, Nehemiasz uzyskał zgodę króla, aby wyruszyć do Jerozolimy i wspomóc Judejczyków w ich trudnej sytuacji. Tekst biblijny nie precyzuje, o którego Artakserksesa chodziło.

Mamy zatem dwie możliwości:

rok 445 p.n.e.   dwudziesty rok Artakserksesa I

rok 384 p.n.e. dwudziesty rok Artakserksesa II

Z poprzedniego rozdziału wiemy już, że Artakserkses I wstrzymał odbudowę świątyni. A zatem nie mógł on wysłać Nehemiasza z misją pomocy Judejczykom. Nehemiasza mógł wysłać do Jerozolimy tylko Artakserkses II w roku 384 p.n.e.

Przy dalszych analizach bardzo pomocne będą daty, co prawda hipotetyczne, ale wystarczająco prawdopodobne, dotyczące arcykapłanów w Judzie po niewoli babilońskiej:

	urodzony p.n.e.	okres urzędowania	żył lat	
Josadak	638			
Jozue	606	576 - 510	96	
Jojakim	552	510 — 468	84	
Eliaszib	498	468 — 380	118	
Jojada	444	380 — 370	74	
Jochanan	439	370 — 351	88	dymisja
Jaddua	383	351 — 323	60	

Według Ne 3/1 Nehemiasz przybył do Jerozolimy, w której arcykapłanem był Eliaszib.

Nehemiasz spotyka w Judzie namiestnika perskiego w Samarii, Sanballata Choronitę (Ne 2/10). Według Flawiusza (DDI 11/312,325) ten Sanballat zmarł w wieku już zaawansowanym, w krótkim czasie po rozmowach z Aleksandrem Wielkim w sprawie budowanej świątyni na górze Garizzim. Można zatem przypuszczać, że Sanballat zmarł około roku 332 p.n.e. w wieku około 90 lat. To pozwala sądzić, że mając około 32 lat, czyli około roku 390 p.n.e., mógł objąć urząd w Samarii. W roku 445 p.n.e. Nehemiasz nie miałby możliwości spotkania Sanballata. Gdyby Nehemiasz przybył do Jerozolimy w roku 445 p.n.e. i powtórnie w roku 421 p.n.e. (Ne 13/7), nie mógłby wygonić Manassesza za poślubienie córki Sanballata (Ne 13/28), ponieważ Manasses urodził się w roku 410 p.n.e. jako syn arcykapłana Jochanana.

W tej sytuacji przybycie Nehemiasza do Judy w roku 445 p.n.e. jest wykluczone.

W przypisie 73 do Flawiusza DDI 11/159 Jan Radożycki twierdzi, jakoby Nehemiasz przybył do Jerozolimy w roku 445 p.n.e. Rzekomo taki pogląd potwierdzają teksty z Elefantyny z roku 408 p.n.e. Tylko że wtedy znów wiele biblijnych informacji zostaje zakwestionowanych. I o tym Jan Radożycki już się nie wypowiada.

Według Ne 6/15 Judejczycy odbudowali mury Jerozolimy w ciągu 52 dni. Jednak według Flawiusza (DDI 11/179) odbudowa murów trwała 2 lata i 4 miesiące. Biorąc pod uwagę w jakim zagrożeniu (Ne 4/1-23) Judejczycy pracowali, rację należy przyznać Flawiuszowi. Wystarczy uświadomić sobie, że ówczesny mur Jerozolimy miał około 5 km długości. Przy 45 dniach (7dni to sabaty) Judejczycy musieliby naprawiać około 110 metrów muru w ciągu każdego dnia, nie licząc naprawy bram. Było to niewykonalne. Czas podany przez Flawiusza pozwalał na naprawę ośmiu metrów muru dziennie i pozostawało jeszcze 170 dni na naprawianie bram.

Po odbudowaniu murów Nehemiasz postanowił uzupełnić spisy rodowodowe.

W trakcie czynności z tym związanych znalazł zapisy dotyczące repatriantów przyprowadzonych przez Zorobabela. Nehemiasz nie znalazł jednak listy repatriantów, którzy przybyli z Ezdraszem. A była to przecież grupa licząca 1555 mężczyzn o określonych rodowodach. Stąd oczywisty wniosek, że Ezdrasz przybył do Jerozolimy po Nehemiaszu, w siódmym roku panowania Artakserksesa III (Ezd 8/1-20).

Flawiusz w DDI 11/158 twierdzi, że Ezdrasz po wypełnieniu swojej misji w Jerozolimie zmarł tuż przed objęciem urzędu arcykapłana przez Eliasziba, czyli około roku 468 p.n.e. Ale Flawiusz sam sobie przeczy, ponieważ w DDI 11/147 podaje informację o Joannesie (Jochananie synu Eliasziba), którego w tym czasie jeszcze nie było na świecie.

Według Flawiusza (DDI 11/135 i 11/168) Ezdrasz i Nehemiasz zostali wysłani do Jerozolimy przez tego samego króla Kserksesa. Jest to zupełnie niezrozumiałe.

Dlaczego Kserkses po wysłaniu w siódmym roku swego panowania Ezdrasza, pełnomocnika z najwyższymi uprawnieniami (Ezd 7/26), miałby po upływie trzynastu lat wysłać Nehemiasza z uprawnieniami dużo mniejszymi (Ne 2/7-10)? Według Ezd 7/1 i 8/1 Ezdrasza wysłał Artakserkses, choć też nie wiadomo który.

Poniższa chronologia zdarzeń oparta o informacje biblijne i pozabiblijne pozwala umieścić

czas misji Nehemiasza i Ezdrasza:

424 — 405	Dariusz II królem perskim	Ezd 4/24
423	zgoda Dariusza na odbudowę świątyni w Jerozolimie	Ezd 6/1-12
419	ukończenie odbudowy świątyni	Ezd 6/13-15
408	Bagoses (w wieku 30 lat) zarządcą Judy	przypis 144 do DDI 11/297
404 — 358	Artakserkses II królem perskim	Ezd 4/7
390	Sanballat (w wieku 32 lat) zarządcą Samarii	Ne 2/10
384	Nehemiasz przybywa do Jerozolimy (po raz pierwszy)	Ne 2/1
380	śmierć Eliasziba — Jojada, syn Eliasziba, arcykapłanem	DDI 11/297
376	ukończenie odbudowy murów Jerozolimy	Ne 6/1, 7/1
372	Nehemiasz wraca do Persji	Ne 13/6
370	śmierć Jojady — Jochanan, syn Eliasziba, arcykapłanem	DDI 11/297
367	Jochanan zabija swego brata Jozuego	DDI 11/299
367	Bagoses (71 lat) bezczęści świątynię	DDI 11/297
362	Sanballat (60 lat) oddaje córkę Manassesowi za żonę	Ne 13/28
360	Nehemiasz przybywa do Jerozolimy (powtórnie)	Ne 13/7
	wyrzuca Manasses i Tobiasza z terenu świątyni	Ne 13/7-9, 28
358 — 338	Artakserkses III królem perskim	Ezd 7/1
351	Ezdrasz przybywa do Jerozolimy	Ezd 7/8
	usuwa Jochanana z urzędu arcykapłana	Ezd 10/6
	Jaddua, syn Jochanana, arcykapłanem	
336 — 331	Dariusz III królem perskim	
336	Sanballat (86 lat) zarządcą Samarii i Judy	
	zakończenie misji Ezdrasza	
335	Manasses (75 lat), syn Jochanana, arcykapłanem w Garizzim	
333	Aleksander Macedoński wydaje zgodę na budowę świątyni w Garizzim	
332	śmierć Sanballata (90 lat)	DDI 11/312, 324-325

Warto wiedzieć, że pierwotny tekst hebrajski zawierał połączoną treść dzisiejszych ksiąg Ezdrasza oraz Nehemiasza i nazywany był zwojem Ezdrasza. Taki układ zachował się do dzisiaj w Septuagincie. Dopiero później żydowscy redaktorzy dokonali podziału księgi, zmieniając przy tym porządek chronologiczny niektórych wersetów. Przykładowo rozdziały 8 i 9 z Księgi Nehemiasza powinny należeć do Księgi Ezdrasza.

Efektom tego błędnego podziału jest w czasach współczesnych błędna ocena okresów działalności Ezdrasza i Nehemiasza. Istnieje oficjalny pogląd, że obaj działali w Jerozolimie razem.

Nehemiasz i Ezdrasz nie mogli być sobie współcześni. Częściowo uzasadniłem to już wcześniej. W rozdziale dziesiątym Księgi Nehemiasza dowiadujemy się o bardzo ważnej umowie spisanej z inicjatywy Nehemiasza. Tę umowę musiały podpisać wszystkie najważniejsze osoby ze społeczności judejskiej. Ale Ezdrasza tu nie było.

Wiadomo, że Ezdrasz po przybyciu z Babilonu do Jerozolimy, pozostał tu do końca życia. Gdyby przybył przed Nehemiaszem i jeszcze był przy życiu, musiałby podpisać wspomnianą wyżej umowę.

Musiałby też zostawić listę repatriantów przyprowadzonych z Babilonu do Judy. Było to istotne dla sprawy rodowodów. Jednak Nehemiasz nie znalazł takiej listy. Znalazł tylko listę osób przyprowadzonych wcześniej przez Zorobabela.

W Ne 11/11-19 wymienione zostały ważniejsze osoby z rodu Lewiego, które po powrocie

zamieszkały w Jerozolimie. Wszystkich Lewitów było 284. Ezdrasz, jeden z najważniejszych uczonych potomków Aarona nie został tu wymieniony. Co prawda w Księdze Nehemiasza pojawia się imię Ezdrasz (poza wspomnianym już rozdziałem ósmym) w Ne 12/1, 33 i 36. Był to jednak kapłan Ezdrasz, który przybył w grupie Zorobabela. Był pisarzem, ale nie był uczonym tej klasy, co późniejszy Ezdrasz, przyrównywany potem przez rabinów do Mojżesza.

W rozdziale ósmym Księgi Nehemiasza, który prawidłowo powinien być w Księdze Ezdrasza, występuje Ezdrasz w towarzystwie namiestnika Nehemiasza i wysokiej rangi kapłanów, umiejących objaśniać Prawo (Zakon). Żaden z tych ważnych kapłanów nie pojawia się jednak wśród ważnych kapłanów podpisujących umowę z Ne 10/1-14. Natomiast Nehemiasz nie był wysyłany do Jerozolimy jako namiestnik. Namiestnikami króla perskiego w Samarii i w Judzie byli Sanballat i Bagoses. Nigdzie nie ma informacji o cofnięciu im ich pełnomocnictw. Nehemiasz jechał do Jerozolimy z małym zakresem uprawnień w czasie tylko dwunastu lat. Listy od króla przekazał prawowitym namiestnikom (Ne 1/9-10). Nehemiasz był tytułowany Tirszą. Był to perski tytuł honorowy typu „szanowny” lub „wielebny”. Tak więc Nehemiasz z Ne 8/9 wcale nie musiał być tym samym Nehemiaszem z Ne 1/1 i 10/2. W dużym stopniu za taką sytuację odpowiedzialny jest sam Nehemiasz, lubiący się przechwalać i przypisywać sobie rolę większą niż miał. Przykład tego mamy w Ne 5/14-19.

W Księdze Nehemiasza nie spotykamy opinii o świątyni odbudowywanej przez Zorobabela i jego następców. Jednakże Flawiusz w DDI 11/166 przytacza wypowiedź Nehemiasza do króla perskiego przed podróżą do Jerozolimy:

„Uczyn mi więc łaskę, abym mógł tam pójść, podźwignąć mur i dokończyć budowy świątyni”.

Widocznie doniesiono Nehemiaszowi, w jakim stanie jest świątynia w roku 384 p.n.e., rzekomo skończona i poświęcona w roku 419 p.n.e., albo w 516 p.n.e. - jak chcą współcześni egzegeci.

W Ne12/22 czytamy:

„Za dni Eliasziba, Joady, Jochanana i Jadduy zostali spisani naczelnicy rodów kapłańskich w kronice prowadzonej aż do panowania Dariusza perskiego”.

Chodzi oczywiście o Dariusza III, który zaczął panować w roku 336 p.n.e. Nehemiasz nie mógł być autorem tej informacji, ponieważ Nehemiasza już nie było w Jerozolimie, kiedy Jaddua obejmował urząd arcykapłana w roku 351 p.n.e.

Okoliczności powtórnego przybycia Nehemiasza do Jerozolimy wyjaśnia Flawiusz w DDI 11/298-309. Otóż Joannes czyli biblijny Jochanan miał brata o imieniu Joszua. Ten był przyjacielem Bagosesa, namiestnika Judy. Bagoses obiecywał przyjacielowi urząd arcykapłana. Ufny w tę obietnicę Joszua wdał się w awanturę z bratem, arcykapłanem Jochananem. W wyniku tej zwady Jochanan zabił Joszua w zaciszu świętego przybytku w świątyni. Bagoses dowiedział się o tym i wykorzystał ten fakt do nasilenia prześladowań Żydów. Był to rok 367 p.n.e. Drugi naganny fakt zdarzył się w roku 362 p.n.e. Manasses, syn arcykapłana Jochanana, pojął za żonę córkę Sanballata Choronity, Samarytanina.

Na wieść o tych zdarzeniach, Nehemiasz w roku 360 p.n.e. przybył do Jerozolimy.

Wyrzucił z miasta Manassesa, który zmuszony był uciekać do swego teścia. Wyrzucił też z terenu świątyni Tobiasza Ammonitę, któremu uprzednio przydzielono tu izbę. Ukrócił też prześladowania Żydów przez Bagosesa. Nie udało mu się jednak przeciwdziałać zawieraniu obcoplemiennych małżeństw przez Judejczyków. Dokonał tego dopiero później Ezdrasz.

Misja Ezdrasza

Do dzisiaj toczy się spór egzegetów o to, czy Ezdrasz i Nehemiasz, dwie ważne osoby po niewoli babilońskiej, były sobie współczesne, czy też działały w różnych okresach.

W Ezd 7/1-5 (w tym wypadku z pominięciem BT) autor Księgi (tylko według tradycji izraelskiej Ezdrasz) podał rodowód Ezdrasza, zupełnie przypominający rodowód z 1 Krn 5/29-41. Dlatego tylko przypominający, gdyż nie wiadomo z jakich powodów pominął sześciu kolejnych potomków Aarona między Merajotem i Azariaszem. W środku tych sześciu był Sadok, arcykapłan w czasach Salomona.

Możliwe, że był to błąd jakiegoś skryby, przepisującego tekst zwoju. Ciekawsza jest informacja, że Ezdrasz był synem Serajasza (Ezd 7/1). Należy oczywiście słowo „syn” rozumieć w znaczeniu potomka.

Niestety, z tego rodowodu nie ma żadnego pożytku dla znalezienia daty pojawienia się

Ezdrasza w Jerozolimie. Czy Biblia zawiera jakąś informację, która byłaby przydatna? Okazuje się, że tak. Bardzo niepozorna informacja w 1 Krn 3/19-22 podająca rodowód Chattusza. A Chattusz według Ezd 8/2-3 był synem Szekaniasza z rodu Dawida. Był on naczelnikiem (Ezd 8/1-2) rodu w grupie repatriantów prowadzonych przez Ezdrasza. Jako naczelnik musiał mieć około 50 lat w roku przybycia Ezdrasza do Jerozolimy. A kiedy mógł przybyć Ezdrasz do Jerozolimy? Według Ezd 7/1 w siódmym roku panowania Artakserksesa. I tu mamy trzy możliwości:

458 p.n.e.   siódmy rok panowania Artakserksesa I
398 p.n.e.   siódmy rok panowania Artakserksesa II
351 p.n.e.   siódmy rok panowania Artakserksesa III

Ponieważ Artakserkses I wstrzymał odbudowę świątyni, nie mógł wysłać Ezdrasza. Mimo to Kościół katolicki twierdzi, że Ezdrasz przybył do Jerozolimy w roku 458 p.n.e. W przypadku tej daty Chattusz musiałby urodzić się w roku 508 p.n.e.

Sprawdźmy zatem teraz rodowód Chattusza w BP:

Zorobabel urodz. 570 p.n.e.

Chananiasz

Izajasz

Refajasz

Arnan

Obadiaz

Szekaniasz

Szemajasz

Chattusz urodz. 508 p.n.e. /urodz. 401 p.n.e

Aby ten rodowód „zaistniał”, Zorobabel i jego potomkowie musieliby płodzić synów będąc w wieku około siedem i pół roku. W świecie racjonalistycznym taki wynik jest nie do przyjęcia. Po prostu czysty absurd. Co innego w świecie katolickim. Taki cud przyjmuje się bez żadnych oporów. Komentator BP w przypisie do 1 Krn 3/22 pisze dodatkowo, że Szemajasz współpracował z Nehemiaszem (w Ne 3/29). Rzeczywiście znajdujemy tam informację, że Szemajasz, syn Szekaniasza naprawiał mur. Ta informacja sugeruje, jakoby Ezdrasz też tu był, skoro ojciec Chattusza pracował przy murze. Jednak jest to tylko pozór. Wcześniej już innymi dowodami wykluczyłem obecność Ezdrasza w czasie misji Nehemiasza. Natomiast powtarzający się układ takich samych imion ojciec-syn zdarza się dość często. Wystarczy spojrzeć na kapłański rodowód w 1 Krn 5/29-41. Tu występuje układ nawet potrójny dziadek - ojciec — syn: Amariasz — Achitub — Sadok. Taki układ występuje tu dwa razy w różnym czasie. I nie jest to wcale pomyłka. Komentator BP podał więc nieprawdę, jakoby Szemajasz, ojciec Chattusza, „współpracował z Nehemiaszem około roku 444”.

Możliwość z rokiem 398 p.n.e. też należy odrzucić. Artakserkses II nie wysłałby Nehemiasza do Jerozolimy, skoro trzynaście lat wcześniej wysłał Ezdrasza. Ezdrasz otrzymał tak duże uprawnienia, wobec których misja Nehemiasza byłaby zbędna.

Pozostaje jedyna realna możliwość z rokiem 351 p.n.e. Wówczas Chattusz musiałby się urodzić w roku 401 p.n.e. W takiej sytuacji wiek prokreacyjny potomków Zorobabela wynosi około 21 lat. I to jest realny wynik.

Ezdrasz z całą pewnością przybył do Jerozolimy w roku 351 p.n.e. W Ezd 7/10 czytamy:

„Ezdrasz bowiem mocno postanowił badać i wykonywać prawo Jahwe oraz uczyć w Izraelu ustawy i ładu”.

Ezdrasz urodził się w Babilonie w rodzinie kapłańskiej prawdopodobnie w szóstej generacji po Serajaszu (Ezd 7/1). Jego rodzina przechowywała własną literaturę hebrajską: zwój Jahwisty, zwój Elohisty oraz zwój Zakonu Mojżeszowego (2Krl 22/8). Ezdrasz uzyskał w Babilonie wysokie wykształcenie i miał nieograniczony dostęp do literatury babilońskiej. Sam lub w grupie innych mędrców żydowskich dokonał redakcji posiadanej literatury i stworzył tzw. Pięcioksiąg Mojżesza. Nowym dziełem Ezdrasza była tylko „Księga Kapłańska”, gdyż Księga Powtórzonego Prawa to przeredagowany zwój Zakonu Mojżeszowego, wspomnianego wyżej. Do dzisiaj Ezdrasz traktowany jest jako wielki reformator religijny, drugi po Mojżeszu i jako rzeczywisty twórca i ojciec judaizmu.

Zaopatrzony w Torę (Pięcioksiąg Mojżesza) i odpowiednie pełnomocnictwa od króla perskiego przybył do Jerozolimy, aby tu wdrażać Prawo Mojżeszowe.

Warto sobie w tym miejscu uświadomić, że Żydzi pełne Prawo Mojżeszowe czyli Pięcioksiąg Mojżesza po raz pierwszy poznali dopiero tuż po roku 351 p.n.e. Gdyby byłoby inaczej, Ezdrasz nie byłby oceniany jako twórca i ojciec judaizmu.

W Ezd 9/9 czytamy :

„Ale w niewoli naszej nie opuścił nas Bóg nasz, lecz dał nam znaleźć względy u królów perskich, pozwalając nam odżyć, byśmy mogli wznieść dom Boga naszego i odbudować jego ruiny — oraz dając nam ostoję w Judzie i Jerozolimie”.

To powiedział Ezdrasz po ujrzeniu Jerozolimy. Zobaczył mur obronny odbudowany przez Nehemiasza, ale nie zachwyił go widok świątyni. Przeciż o jej wyglądzie wyraził się już Aggeusz w roku 520 p.n.e. w Ag 2/3:

„Czy jest między wami ktoś, co widział ten dom w jego dawnej chwale? A jak się on wam teraz przedstawia? Czy nie wydaje się wam, jakby go w ogóle nie było?”.

Polecam ten werset wszystkim, którzy twierdzą, że świątynia została odbudowana na przyzwoitym poziomie w roku 516 p.n.e. Ezdrasz zobaczył bowiem świątynię z roku 419 p.n.e. jako mizerną namiastkę świątyni Salomona.

W Ezd 10/6 czytamy:

„Potem odszedł Ezdrasz od domu Bożego i udał się do komnaty Jochanana, syna Eliasziba, i tam spędził noc: chleba nie jedząc i wody nie pijąc, gdyż smucił się z wiarołomstwa wygnańców”.

Warto dobrze wczytać się w ten tekst i wyciągnąć prawidłowe wnioski. Po pierwsze, komnatę w zabudowaniach świątynnych mógł mieć tylko dorosły kapłan. To znaczy, że Jochanan, drugi syn Eliasziba, urodzony w roku 439 p.n.e. był już człowiekiem dorosłym, który to fakt wyklucza wcześniejsze przybycie tu Ezdrasza. Mało tego. Ten Jochanan piastował już urząd arcykapłana i w ocenie Ezdrasza nie był właściwym człowiekiem na tym urzędzie.

Ezdrasz na pewno wiedział o jego zbrodni, czyli zamordowaniu brata na terenie świątyni (fakt opisany wcześniej). Ezdrasz wiedział też, że syn Jochanana, Manasses, okazał się wiarołomcą. Ezdrasz nie po to miał najwyższe uprawnienia (Ezd 7/25-26), aby tolerować taki stan rzeczy. Po nocy spędzonej z Jochananem, ten stracił swój urząd, a pewnie też i życie z wyroku Ezdrasza. Na miejsce Jochanana Ezdrasz mianował arcykapłanem Jadduę.

Ezdrasz nakazał Judejczykom pozbycie się obcoplemiennych żon. Judejczycy zastosowali się do tych nakazów, nie chcąc się narazić na surowe kary.

Biblia nie podaje, jak długo trwała działalność Ezdrasza. Można jednak być pewnym, że nie dłużej niż 15 lat, czyli do roku 336 p.n.e., kiedy na tronie perskim zasiadł Dariusz III. Według Flawiusza ten król przekazał zarząd nad Judą Sanballatowi, dotychczasowemu namiestnikowi Samarii. To oznaczało, że przynajmniej administracyjne i sądownicze uprawnienia Ezdrasza zostały cofnięte. W tej sytuacji misja Ezdrasza praktycznie zakończyła się.

Ten fakt potwierdza przeciż Ne 12/22 o zakończeniu pisania kroniki rodów kapłańskich na Jaddui do czasu panowania Dariusza.

Użyte

BG	-	Biblia	skrót:
BP	-	Biblia	Gdańska
BŚJ	- Biblia	świadców Jehowy = Biblia w przekładzie	Nowego Świata
BT	—	Biblia	Tysiąclecia
BW	-	Biblia	Warszawska
DDI	- Józef Flawiusz	, Dawne Dzieje	Izraela
NT	- Nowy Testament		

Zbigniew Chorąży

Ur. 1940. Zajmuje się tematyką biblijną. Mieszka w Repkach

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 12-10-2006)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,5059) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,5059>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl